

МАТЕРІАЛИ

**II науково-практичної
internet-конференції з
міжнародною участю
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЯКОСТІ, МЕНЕДЖМЕНТУ І
ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ І
ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я»**

(19 січня 2024 р.)

*Міністерство охорони здоров'я України
Міністерство освіти і науки України
Національний фармацевтичний університет
Кафедра управління та забезпечення якості у
фармації*

МАТЕРІАЛИ

**II науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЯКОСТІ, МЕНЕДЖМЕНТУ І
ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ І ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я»
(19 січня 2024 р.)**

MATERIALS

**of II scientific and practical internet-conference
with international participation
«ACTUAL PROBLEMS OF QUALITY, MANAGEMENT,
AND ECONOMY IN PHARMACY AND HEALTH CARE»
(19 January 2024)**

Харків

2024

УДК 330.101:615.1

Редакційна колегія:

Головний редактор:

проф. Крутських Т.В.

Члени редакційної колегії:

проф. Посилкіна О.В., проф. Літвінова О.В.

Реєстр з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій: реєстраційне свідоцтво № 589 від 11.12.2023 р.

Актуальні проблеми якості, менеджменту і економіки у фармації і охороні здоров'я: матер. II міжнарод. наук.-практ. internet-конференції з міжнар. участю, Харків, 19 січня 2024 / ред. кол.: Т.В. Крутських, О.В. Посилкіна, О.В. Літвінова, Харків : НФаУ, 2024. – 515 с.

Actual problems of quality, management, and economy in pharmacy and health care: materials of II scientific and practical internet-conference with international participation. January 19, 2024 / ed. board. : T.V. Krutskikh, O.V. Posilkina, O.V. Litvinova, Kharkiv : NUPh, 2024. – 515 p.

Збірник містить матеріали II науково-практичної конференції, які присвячені обговоренню наукових та практичних проблем управління якістю і менеджменту в фармації і охороні здоров'я; визначенню напрямів удосконалення господарської й інноваційної діяльності підприємств (організацій, закладів) у ринковій економіці, підготовки сучасних кадрів із залученням вчених, фахівців-практиків, викладачів навчальних закладів та дослідників, докторантів, аспірантів, підприємців з України та зарубіжжя.

Матеріали подаються мовою оригіналу

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори

УДК 6.61.615

Микула М.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

**Формування професійних компетентностей майбутніх фахівців
фармацевтичного профілю в умовах дистанційного навчання**

mykula.nmu@gmail.com

Статтю присвячено актуальній проблемі – дослідженню формування компетентностей для здійснення професійної діяльності у майбутніх працівників фармацевтичної галузі. Обґрунтовано умови формування компетентностей для професійної діяльності майбутніх фармацевтів, які доцільно впроваджувати в процес вивчення навчальної дисципліни «Фізіологія людини»: оптимальне співвідношення в процесі навчання традиційних та інноваційних методів на основі створення системи завдань, що відображають структуру навчально-професійної діяльності, здійснення моніторингу навчальних досягнень студентів і формування в навчальному процесі навичок професійної діяльності.

Ключові слова: професійна діяльність, професійні компетенції, майбутні фармацевти, фізіологія людини.

Постановка проблеми. Провідною метою освітнього процесу у вищій школі в умовах зростаючої глобалізації світової спільноти є підготовка кваліфікованих фахівців і формування особистостей, які самостійно діють в нестандартних ситуаціях, здійснюють неперервну самоосвіту. Для цього передбачається упровадження різноманітних форм та методів навчання, пошук оптимальних шляхів інтеграції науково-пошукового, навчально-методичного процесів.

Ринок праці потребує фахівців, які мають високий рівень знань, умінь та навичок роботи саме у своїй конкретній галузі. Роботодавцям потрібні компетентні працівники, для підготовки яких у вищій школі необхідно використовувати сучасні методи навчання, комп'ютерні та симуляційні

технології. Важливо, щоб фахівці здатні були вирішувати конкретні виробничі завдання і проблеми, на високому професійному рівні виконувати посадові та фахові обов'язки.

Останніми роками в системі охорони здоров'я спостерігається посилення ролі фармацевта та провізора завдяки розвитку концепції відповідального самолікування, що припускає помірковане використання безрецептурних препаратів для лікування і профілактики захворювань. Тільки фаховий фармацевтичний супровід може забезпечити оптимальне застосування таких лікарських засобів, адже фармацевт – це фахівець із фармацевтичною освітою, основною діяльністю якого є забезпечення широких верств населення фармацевтичними препаратами, медичними виробами та іншими законодавчо визначеними товарами [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення особливостей професійної діяльності фармацевтичних фахівців, їх функцій у різних аспектах знайшли відображення в наукових працях представників фармацевтичної науки і практики В.А. Георгіянци, Б.П. Громовика, Л.Г. Кайдалової, А.А. Котвицької, О.І. Тихонова, В.В. Трохимчука, В.П. Черниха та інших.

Дослідженням засобів формування окремих компонентів готовності студентів вищого закладу освіти до майбутньої професійної діяльності займалися А.А. Вербицький, Ц. Йотов, Ю.Н. Кулюткін, Д. Шейлз.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Практика останніх років засвідчує, що випускники вищої школи мають певні труднощі у здійсненні професійної діяльності. Наявна неузгодженість «моделі професійної діяльності», сформованої за час навчання у ЗВО, з тією реальною обстановкою, в якій вони розпочинають свою професійну діяльність. Протиріччя навчальної та професійної діяльності полягає в тому, що зміст навчання розподілений між різними навчальними дисциплінами, і часто узагальнююча діяльність студентів скеровується викладачами відповідних дисциплін. Важливим компонентом формування професійних компетентностей є впровадження сучасних форм та методів навчання.

Мета. Метою даного дослідження є пошук методів покращення засвоєння теоретичних знань та практичних навичок студентами фармацевтичного факультету, передбачених навчальною програмою з фізіології людини, на основі впровадження сучасних комп'ютерних технологій навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для реалізації галузевих стандартів вищої освіти кафедрою фізіології було розроблено та впроваджено удосконалене навчально-методичне забезпечення та засоби контролю за набутими студентами теоретичними знаннями та практичними навичками. Достатнє їх засвоєння дозволить майбутнім фахівцям виконувати типові завдання професійної діяльності, будучи конкурентоспроможними на ринку праці. Адже відомо, що формуванню готовності до майбутньої професійної діяльності студентів сприяє оптимальне співвідношення в педагогічному процесі традиційних та інноваційних методів навчання на основі конструювання системи завдань, що відображають структуру навчально-професійної діяльності [2].

Фізіологія людини, як базова дисципліна, орієнтована на підготовку висококваліфікованих фармацевтів і провізорів, які володіють значним обсягом теоретичних та практичних знань відносно структурно-функціональних особливостей організму на різних рівнях його організації і є одним із найважливіших предметів у системі медико-фармацевтичної освіти. Дисципліна структурована на змістові модулі, які забезпечують реалізацію кінцевих цілей дисципліни, сформульованих в освітньо-кваліфікаційних характеристиках і освітньо-професійних програмах підготовки магістрів за фахом і затверджені МОН України.

Організація системи дистанційного навчання на кафедрі супроводжувалася суттєвою перебудовою навчального процесу. Дистанційне навчання проводилося за трьома основними напрямками: навчально-методична робота з формування фахових компетентностей (розширення та оновлення бази ситуаційних завдань на основі клінічних випадків), вирішення тестових завдань, відпрацювання необхідних практичних навичок. При проведенні

практичних занять, лекцій використовуватись платформи для організації відеоконференцій та відеотелефонії (Zoom та Skype). Окрім спілкування в режимі реального часу, вони дають змогу транслювати екран викладача чи студента, що сприяє швидкому обміну інформацією. Великою популярністю серед викладачів користуються вбудовані в програму прості графічні редактори, за допомогою яких можна доступніше доносити свою думку до студентської аудиторії. Для надсилання мультимедійних файлів невеликого розміру або текстових повідомлень зазвичай використовували VoIP додатки: Viber, Telegram тощо. Дуже зручною для проведення занять є можливість створення груп користувачів для обміну інформацією у цих застосунках. При обміні великими файлами користувалися хмарними сховищами, проте недоліком безкоштовної їх підписки є обмежений об'єм інформації, що може передаватися та зберігатися.

Навчальний процес здійснювався також на платформі дистанційного навчання LIKAR_NMU. Вона дозволяє вибірково надавати доступ студентам до потрібної дисципліни, розмістити навчальний матеріал для проведення занять (тематичний план, методичні вказівки, тестові завдання); є змога об'єктивно оцінити знання студентів. Така оцінка проводиться на кожному занятті у вигляді тестового контролю та в кінці вивчення дисципліни, як підсумковий контроль. Завдяки великій базі завдань, унеможлиблюється їх повторення в різних групах студентів. Для оцінювання студентів пропонується вирішити ситуаційні завдання, вибрати правильні відповіді до тестів. Всі зауваження, коментарі викладача в системі зберігаються необмежений час. Відеоматеріали лекцій також розміщені на платформі для ознайомлення студентів. Це дає змогу студенту краще підготуватися до майбутнього заняття та заздалегідь обдумати можливі запитання. Платформа дистанційного навчання успішно використовується і під час аудиторної роботи, як один з етапів оцінки знань студентів та додаткове джерело інформації.

Впровадження дистанційного навчання в освіту майбутніх фармацевтичних працівників буде ефективним за умови, якщо зміст навчання

ґрунтуватиметься на міждисциплінарних зв'язках та забезпеченні логічного розвитку професійних компетентностей.

Висновки. Для залучення студентів до підвищення ефективності опанування навчальних дисциплін, які містять велику кількість інформації з міжпредметної інтеграції, таких, як «Фізіологія людини», необхідно застосовувати активні форми навчання, що дозволяють реалізувати свій інтелектуальний потенціал максимальній кількості студентів і, таким чином, покращити отримані результати. Засвоєння студентами кожної з компетентностей залежить не лише від методики навчання, а й від мотиваційної компоненти щодо зростання особистих рівнів компетентності. Мобілізація всіх студентів до активної навчальної діяльності активізується тільки за умов, наближених до реального життя, що передбачають змагальність, конкуренцію за результат, суперництво. Це можливо тільки при широкому залученні викладачів, наявності сучасних засобів та матеріалів для уніфікованого контролю, достатнім базовим рівнем знань студентів, які повинні мати мотивацію до отримання високого професійного рівня підготовки, а також здійснення моніторингу навчальних досягнень студентів і формування в навчальному процесі готовності до професійної діяльності [3].

Перспективи подальших досліджень. Розвиток нових форм реалізації освітнього процесу тісно пов'язаний з перспективами оснащення кафедр сучасним навчальним обладнанням, впровадженням цифрових технологій навчання, опанування їх викладачами і студентами, що в кінцевому підсумку забезпечить якісне формування професійних компетентностей.

Перелік використаних джерел інформації:

1. Козаченко Г.В. Особливості професійної діяльності фахівців-фармацевтів. Якість вищої освіти: сучасний стан та шляхи забезпечення : матеріали всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції педагогічних працівників ВНЗ I-II р.а. Харків : Коледж Національного фармацевтичного університету, 2017. С. 148–153.

2. Колісник, С., Альохіна, Н., Петухова, І. (2021). Формування готовності до професійної діяльності у майбутніх фахівців фармації. *Молодий вчений*, 2 (90), 176-180. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-2-90-34>

3. Петухова І.Ю., Альохіна Н.В. Педагогічні умови формування готовності до професійної діяльності студентів-фармацевтів при вивченні аналітичної хімії. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії* : збірник наукових праць II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (м. Переяслав-Хмельницький, 31 березня 2018 р.). Переяслав-Хмельницький, 2018. С. 52–54.

References

1. Kozachenko Gh.V. (2017) Osoblyvosti profesijnoji dijalnosti fakhivciv-farmaceutiv [Features of professional activity of pharmacists]. Proceedings of the *Jakistj vyshhoji osvity: suchasnyj stan ta shljakhy zabezpechennja: vseukrajinsjka naukovo-metodychna internet-konferencija pedagoghichnykh pracivnykiv VNZ I-II r.a.* Kharkiv: NUPh, pp. 148–153.

2. Kolisnyk, S., Alokhina, N., Petukhova, I. (2021). Formuvannia hotovnosti do profesiinoi diialnosti u maibutnikh fakhivtsiv farmatsii [Formation of readiness for professional activity by future pharmacists]. *Molodyi vchenyi*, 2 (90), 176-180. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-2-90-34>

3. Petukhova I.Ju., Aljokhina N.V. (2018) Pedagoghichni umovy formuvannja ghotovnosti do profesijnoji dijalnosti studentiv-farmaceutiv pry vyvchenni analitychnoji khimiji [Pedagogical conditions of formation of readiness for professional activity of students-pharmacists at studying of analytical chemistry]. Proceedings of the *Problemy ta perspektyvy rozvytku suchasnoji nauky v krajinaх Jevropy ta Aziji (Ukraine, Perejaslav-Khmelnycky, March 3, 2018)*. Perejaslav-Khmeljnycjkyj, pp. 52–54.

M.M. Mykula

Formation of professional competences of future pharmaceutical specialists in the conditions of distance learning

The article is devoted to a topical problem – the training of competitive specialists in the pharmaceutical industry and the formation of their professional competences for professional activity. The conditions for the formation of competences for professional activity of future pharmacists have been determined, which should be introduced into the process of studying the discipline "Human physiology": the optimal ratio in the teaching process of traditional and innovative methods based on the creation of a system of tasks reflecting the structure of educational and professional activities, monitoring of the educational achievements of students and competences formation in the educational process for professional activity.

Keywords: professional activity, professional competences, future pharmaceutical specialists, human physiology.